

Aan STASDEF
Van DGB
Afgestemd met HDFC, DJZ, DCo, CDS
In afschrift aan MINDEF

TER BESLISSING

Datum

04 juli 2023

Onze referentie

BS2023019968

Opgesteld door

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]@mindef.nl

Aantal bijlagen

1

Nota

Kamerbrief programma Ruimte voor Defensie

Aanleiding

Defensie groeit en transformeert door de veranderde veiligheidssituatie in Europa en in de wereld. Dit leidt onder andere tot meer militairen, meer materieel en meer activiteiten. Dit betekent dat er een urgente en structurele behoefte is aan meer ruimte voor de krijgsmacht. Het zekerstellen en borgen van de vereiste ruimte voor Defensie is cruciaal voor de doorontwikkeling van de organisatie om de grondwettelijke taken kunnen blijven uitvoeren.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om in te stemmen met het starten van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) en dit aan te kondigen aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

Het doel van het NPRD is drieledig: 1) de ruimtevraag van Defensie in beeld brengen, 2) een afweging maken met andere ruimtevragen en 3) de besloten ruimte planologisch-juridisch borgen.

De ruimtevraag van Defensie moet wat betreft nut en noodzaak worden onderbouwd en worden toebedeeld aan een locatie of een gebied. Dit vindt plaats in de nationale beleidsvisie NPRD, die door het kabinet wordt vastgesteld. Omdat de keuzes uit deze nationale beleidsvisie NPRD ook in de Nota Ruimte van de Minister voor VRO moeten worden verankerd. Daarmee is het tijdpad van de Nota Ruimte leidend: vaststelling door het kabinet vlak voor het zomerreces 2024. Voor die ruimteclaims van Defensie waarvoor de locatie nog niet onomstotelijk vaststaat, zullen locatiealternatieven – inclusief het ‘nul-alternatief’ – in de plan-m.e.r. worden onderzocht. De plan-m.e.r. gaat van start met het vaststellen in de Ministerraad en daarna ter inzage leggen van de Notitie Reikwijdte- en Detailniveau (NRD). Dit is voorzien voor medio oktober 2023. De NRD is het eerste inhoudelijke startschot voor het NPRD. De brief die nu voorligt is de procedurele aankondiging.

Op basis van en aansluitend op de Nota Ruimte kan planologisch-juridische borging plaatsvinden in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL) respectievelijk in luchthavenbesluiten, projectbesluiten en bijbehorende vergunningen. Afgezien van het BKL, moet voor de andere besluiten een zogeheten Passende Boordeling m.e.r. worden uitgevoerd, met als mogelijke uitkomst het uitvoeren van een m.e.r..

Voor een aantal projecten met een grote ruimtelijke impact is voorafgaand aan de planologisch-juridische borging voorzien om op regionaal niveau een integrale gebiedsvisie op te stellen. Dit wordt bepaald door de omvang van de militaire activiteit, complexiteit van het gebied of ten behoeve van mogelijke meekoppelkansen voor andere ruimtelijke opgaven. Deze gebiedsvisies worden opgesteld met behulp van ontwerpend onderzoek, zijn democratisch gelegitimeerd (periodiek meenemen van Raden en Staten) en hebben een intensievere vorm van maatschappelijke participatie. Een groot aantal van deze projecten zijn reeds in het Strategisch Vastgoedplan (SVP) benoemd en aan de Tweede Kamer gecommuniceerd.

Samenvattend: het NPRD omvat planvorming en producten op drie schaalniveaus 1) nationaal: nationale beleidsvisie inclusief plan-m.e.r. en BKL; 2) regionaal: integrale gebiedsvisies met mede-overheden inclusief ontwerpend onderzoek; 3) lokaal: luchthavenbesluiten, projectbesluiten en bijbehorende vergunningen inclusief (passende beoordeling) m.e.r..

Toelichting

Financiële overwegingen

De fysieke investeringsopgave is in financiële zin reeds onderdeel van het SVP en veranderen door de komst van NPRD niet. Ook de proceskosten voor het regionaal en lokaal planproces zijn al onderdeel van het Strategisch Vastgoedplan. Voor de proceskosten van het nationaal beleidsplan (plan-m.e.r. incl. participatie) is reeds dekking gevonden in bestaande middelen.

Juridische overwegingen

Het inzetten van een programma is een van de instrumenten uit de Omgevingswet en dient conform de vereisten uit het Omgevingswet ook vormgegeven te worden. Het NPRD zal inzicht dienen te geven over de ruimtelijke opgaven van Defensie. De geboden inzichten kunnen vervolgens gebruikt worden om de meest passende juridische instrumenten in te zetten om de ruimtelijke opgaven te realiseren.

Communicatie

Op defensie.nl en intranet wordt een nieuwsbericht gepubliceerd met de aankondiging van het programma. Ook vindt gerichte communicatie plaats met externe, direct-betrokkenen bij het (door het NPRD gewijzigde) proces voor de centrale kazerne. Bij publicatie van de NRD medio oktober 2023 wordt een meer uitgebreide landelijke, regionale en lokale communicatie-aanpak voorbereid.

De concept kamerbrief is interdepartementaal gedeeld met de kerndepartementen. De ontvangen opmerkingen (BZK en IenW) zijn verwerkt.

Overwegingen Beleid/Overwegingen Uitvoering

Geen

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar worden gelakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

